

Sygn. akt III Ca 1340/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Anna Hajda (spr.)

Sędzia SO Elżbieta Matyasik

SR (del.) Roman Troll

Protokolant Agnieszka Wołoch

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2015 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa J. R.

przeciwko R. R.

o ustanowienie rozdzielności majątkowej

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 16 czerwca 2015 r., sygn. akt V RC 624/14

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.**

SSR del. Roman Troll SSO Anna Hajda SSO Elżbieta Matyasik

UZASADNIENIE

W dniu 28 listopada 2014 roku do Sądu Rejonowego w Gliwicach wpłynął pozew J. R. przeciwko R. R. o ustanowienie rozdzielności majątkowej z dniem 26 października 2012 roku.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości.

Wyrokiem z dnia 16 czerwca 2015 roku Sąd Rejonowy w Gliwicach oddalił powództwo i zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 394,00 złote tytułem zwrotu kosztów procesu.

Podstawą tej treści rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy.

J. R. i R. R. w dniu 26 sierpnia 2006 r. zawarli związek małżeński. Umów majątkowych małżeńskich nie zawierali. W dniu 6 sierpnia 2014 roku małżeństwo stron rozwiązano przez rozwód. Wyrok jest prawomocny.

Powódka J. R. ma 36 lat, z zawodu jest ekonomistą. Utrzymuje się z wynagrodzenia za pracę w wysokości 2600 złotych pensji stałej oraz premii uznaniowej. Powódka jest w posiadaniu karty kredytowej, którą na bieżąco spłaca. W przeszłości na karcie tej miała debet w wysokości 22 000 zł, który został spłacony. W czasie trwania małżeństwa powódka zakupiła motocykl i zaciągnęła debet na rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowym w wysokości 15 000 zł. Środki uzyskane z debetu pożyczyla pozwanemu celem ich zainwestowania na giełdzie. Debet został spłacony z pieniędzy przekazanych przez pozwanego do rąk powódki.

Pozwany R. R. ma 42 lata, z zawodu jest mechanikiem samochodowym. Pozwany od roku 1997 posiada konto maklerskie i bankowe. W czasie trwania małżeństwa R. R. nie pracował zawodowo, zajmował się inwestowaniem na rynku papierów wartościowych i instrumentów finansowych. Z tytułu prowadzonej działalności osiągał miesięczny dochód w wysokości 10.000 – 12.000 zł, choć zdarzały się miesiące przynoszące straty. Uzyskane w ten sposób środki pozwany przeznaczał na utrzymanie rodziny, w tym wyjazdy wypoczynkowe. W wyniku pogłębiającego się między stronami konfliktu, pozwany leczył się na depresję. W następstwie zlikwidował fundusze inwestycyjne, którymi dysponował. Uzyskane środki przeznacza na własne utrzymanie oraz częściowo na alimenty zasądzone na rzecz małoletniego syna. Pozwany wskazał, że po opuszczeniu wspólnie zamieszkiwanego mieszkania nie zabrał ze sobą żadnych wspólnych rzeczy ruchomych z wyjątkiem samochodu, zaś do użytku powódki pozostawił motocykl. Strony zgodnie podały, że w dniu 26 października 2012 r. nastąpiła faktyczna separacja małżonków. Pozwany wraz z synem wyprowadził się w tym dniu ze wspólnie zajmowanego przez strony mieszkania w G. stanowiącego własność rodziców powódki i przez okres 2-3 miesięcy mieszkali u matki pozwanego. Następnie R. R. wynajął mieszkanie, którego koszty utrzymania wynosiły średnio 2000 zł miesięcznie. W tym czasie powódka nie partycypowała w kosztach utrzymania dziecka, za wyjątkiem zakupionej dla syna odzieży. Małoletni mieszkał z ojcem do czerwca 2013 r. Pozwany płaci na rzecz małoletniego alimenty w niepełnej wysokości 300 – 400 zł miesięcznie.

W trakcie małżeństwa strony zakupiły wspólnie kilka sprzętów RTV i AGD oraz meble do mieszkania. Opłaty i wydatki związane z utrzymaniem mieszkania strony opłacały z rachunku bankowego powódki, na który to pozwany miesięcznie przekazywał środki pieniężne w wysokości ok. 500-700 zł, zaś średnia wysokość opłat za mieszkanie oscylowała wokół kwoty 1000 zł.

Strony nigdy nie posiadały wspólnego rachunku bankowego. Każdy z małżonków był posiadaczem własnego konta, do którego współmałżonek nie był upoważniony i nie miał wglądu do przeprowadzanych na rachunku transakcji finansowych. Małżonkowie nie informowali się wzajemnie o wydatkach oraz wysokości uzyskiwanych dochodów, nigdy też nie zarządzali wspólnie finansami oraz nie zaciągali wspólnie żadnych kredytów.

Pomiędzy stronami toczyło się postępowanie z wniosku J. R. o pozbawienie R. R. prawa samodzielnego zarządu majątkiem wspólnym małżonków. Postępowanie umorzono.

W tak ustalonym stanie faktycznym przywołał Sąd Rejonowy dyspozycję art. 52 §1 i 2 kro wskazując, że z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać ustanowienia przez sąd rozdzielnosci majątkowej. Rozdzielność majątkowa powstaje z dniem oznaczonym w wyroku, który ją ustanawia. W wyjątkowych wypadkach sąd może ustanowić rozdzielność majątkową z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa, w szczególności, jeżeli małżonkowie żyli w rozłączeniu (art. 52 § 2 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego). Z kolei zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia z dnia 14 kwietnia 1994 roku, w sprawie III CZP 44/94, orzekanie o zniesieniu małżeńskiej wspólności majątkowej z datą wsteczną jest dopuszczalne także po prawomocnym rozwiązaniu związku małżeńskiego przez rozwód, jeżeli powództwo zostało wytoczone przed tą datą.

Podkreślił Sąd I instancji, że kodeks rodzinny i opiekuńczy nie definiuje pojęcia ważnych powodów, ajego rozumienie kształtują doktryna i judykatura uznając, że ustrój małżeńskiej ustawowej wspólności majątkowej ma na celu wzmocnienie rodziny oraz zapewnienie jej ustabilizowanej bazy materialnej i najlepiej realizuje zasadę równych praw obojga małżonków w dziedzinie stosunków majątkowych, stanowiących materialną podstawę funkcjonowania rodziny. Zgodnie z orzecnictwem, ważnymi powodami mogą być w szczególności: okoliczność, że małżonkowie żyją w rozłączeniu (separacja faktyczna), trwonienie majątku, alkoholizm, narkomania, hazard, uporeczywy brak

przyczyniania się do zaspokojenia potrzeb rodziny, uporczywe dokonywanie szczególnie ryzykownych operacji finansowych pociągających za sobą naruszenie lub poważne zagrożenie interesu majątkowego jednego z małżonków i z reguły także dobra rodziny (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2003 roku w sprawie IV CKN 1710/00, LEX nr 78281, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2008 roku w sprawie II CSK 371/08). Również nadmierne obciążanie majątku wspólnego odpowiedzialnością za długi własne małżonka poważnie zagrażające dobru rodziny lub dorobkowi małżonka należy uznać za ważne powody. W uchwale pełnego składu Izby Cywilnej SN z dnia 9 czerwca 1976 roku (III CZP 46/75) Sąd Najwyższy wskazał, że sąd powinien uwzględnić wniosek małżonka o zniesieniu wspólności majątkowej ze skutkiem wstecznym w wypadku, gdy dobro rodziny za tym przemawia, a zwłaszcza gdy małżonkowie od dłuższego czasu pozostają w faktycznej separacji. Zwrócić należy jednak uwagę, że uznanie separacji faktycznej za przesłankę ustanowienia rozdzielności majątkowej wynika z tego, że z reguły, małżonkowie żyjąc razem, wspólnie zarządzają swoim majątkiem, prowadzą wspólną gospodarkę finansową, co ustaje z chwilą faktycznego rozłączenia małżonków. Z chwilą tą nie mają więc wpływu na decyzje drugiego z małżonków odnośnie majątku wspólnego. Podkreślić również należy, że ustanowienie rozdzielności majątkowej z datą wsteczną nastąpić może jedynie w wypadkach wyjątkowych.

W ocenie Sądu I instancji powódka nie wykazała, by istniały ważne powody i wyjątkowy wypadek do ustanowienia rozdzielności majątkowej z datą wsteczną, a także by dobro rodziny za tym przemawiało.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 6 sierpnia 2014 r. rozwiązano związek małżeński stron przez rozwód. Wyrok jest prawomocny. Powództwo w niniejszej sprawie zostało wytoczone na etapie, kiedy sprawa o rozwód zakończona była w pierwszej instancji, przed jej rozpoznaniem przez Sąd Apelacyjny. Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie daje podstaw do uznania, że pozwany podjął jakiegokolwiek czynności, które zagrażałyby interesowi majątkowemu rodziny, a które stanowiąc wypadek wyjątkowy uzasadniałyby ustanowienie rozdzielności majątkowej z datą wsteczną. Wskazana przez powódkę w pozwie wysokość środków pieniężnych znajdujących się rachunku bankowym pozwanego nie została w żaden sposób wykazana. Jak zgodnie zeznały strony, żadne z nich nie miało dostępu do prowadzonego przez nich rachunku bankowego, zatem samo oświadczenie powódki, że w roku 2012 podpatrzyła, iż na koncie pozwanego znajdowała się kwota 275 000 zł nie jest wiarygodne. Pozwany nie trwonił majątku. Należności wynikające z użytkowania mieszkania, w którym pozwany mieszkał do października 2012 r. były regulowane terminowo. Powódka nie wykazała by R. R. był hazardzistą lub osobą nadużywającą alkoholu i aby trwoniąc pieniądze w ten sposób zagrażał interesowi rodziny.

Z tych względów Sąd Rejonowy, uznając, że w niniejszej sprawie nie zachodzi wyjątkowy wypadek uzasadniający ustanowienie rozdzielności z datą wsteczną, powództwo oddalił.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 kodeksu postępowania cywilnego i § 6a. ust 1 punkt 9 rozporządzenia z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Z wyżej wskazanym orzeczeniem nie zgodziła się powódka wywodząc apelację.

Skarżąca zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych w odniesieniu do ustalenia stanu faktycznego uzasadniającego ustanowienie rozdzielności majątkowej małżeńskiej z datą wsteczną, pominięcie przedstawionych przez powódkę dowodów i wskutek tego ustalenie, że w niniejszej sprawie nie zachodzi wyjątkowy wypadek uzasadniający ustanowienie rozdzielności z datą wsteczną i w konsekwencji naruszenie prawa materialnego, a to przepisu art. 52 § 1 i 2 krio poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie i oddalenie powództwa mimo ewidentnych przesłanek do ustanowienia rozdzielności majątkowej z dniem 26 października 2012 roku. W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżąca domagała się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości i adekwatne do takiego rozstrzygnięcia orzeczenie o kosztach procesu. Jako ewentualny zawarto w apelacji wniosek o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację pozwany domagał się jej oddalenia i zasądzenia na swoją rzecz od skarżącej kosztów postępowania odwoławczego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powódki nie mogła odnieść spodziewanego skutku wobec faktu, iż zaskarżone orzeczenie ostatecznie odpowiada prawu, mimo iż nie ustrzegł się Sąd Rejonowy pewnych uchybień, które jednak pozostają bez wpływu na treść rozstrzygnięcia.

Wskazania bowiem wymaga, że w pozwie skarżąca zawnioskowała między innymi dowody z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy I RC 255/13 Sądu Okręgowego w Gliwicach oraz V RNs 257/13 Sądu Rejonowego w Gliwicach. Do tak określonych wniosków dowodowych Sąd Rejonowy w żadnym zakresie nie odniósł się, brak bowiem w aktach sprawy postanowienia bądź to uwzględniającego wnioski powódki bądź też oddalającego je. Niezależnie jednak od powyższego stwierdzenia wymaga, że wnioski dowodowe w formie wskazanej w pozwie nie mogły zostać uwzględnione, a to wobec zbyt lakonicznego ich sformułowania bez wskazania konkretnych dokumentów, które miałyby być przedmiotem dowodu w sprawie. Mimo, iż okoliczność powyższa została podniesiona w odpowiedzi na pozew, powódka reprezentowana przez fachowego pełnomocnika nie uściśliła złożonych wniosków dowodowych, zatem pominięcie ich rozpoznania przez Sąd I instancji nie sposób uznać na takie naruszenie prawa procesowego, które mogło wpłynąć na treść rozstrzygnięcia. Dla porządku wskazać należy, że także w apelacji wnioski dowodowe w tym zakresie nie zostały należycie sprecyzowane, a zarzut apelacyjny sformułowany został ogólnikowo i lakonicznie. Reasumując zatem, zarzut błędnych ustaleń faktycznych nie mógł doprowadzić do korekty zaskarżonego orzeczenia. Odnosząc się do tego zarzutu apelacji wskazania także wymaga, że Sąd odwoławczy ma ograniczone możliwości ingerencji w ustalenia faktyczne poczynione przez sąd pierwszej instancji. Ewentualna zmiana tychże ustaleń może być dokonywana zupełnie wyjątkowo, w razie jednoznacznej wymowy materiału dowodowego oraz oczywistej błędności oceny tegoż materiału. Jeżeli z materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona. Odnosząc powyższe uwagi do okoliczności rozpoznawanej sprawy nie sposób przypisać Sądowi Rejonowemu uchybień wskazanych powyżej, które uprawniałyby do ingerencji w treść poczynionych przez ten Sąd ustaleń faktycznych. Zatem w ocenie Sądu Okręgowego ustalenia faktyczne poczynione zostały przez Sąd Rejonowy prawidłowo. W tej sytuacji odnieść należy się do zarzutu apelacyjnego dotyczącego naruszenia prawa materialnego, a to dyspozycji art. 52 § 1 i 2 krio. Zgodnie z treścią art. 52 § 1 krio z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać ustanowienia przez Sąd rozdzielności majątkowej. Z kolei § 2 powoływanego przepisu stanowi, że rozdzielność majątkowa powstaje z dniem oznaczonym w wyroku, który ją ustanawia, a w wypadkach wyjątkowych sąd może ustanowić rozdzielność majątkową z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa, w szczególności jeżeli małżonkowie żyli w rozłączeniu. Zatem fakt, iż małżonkowie pozostawali w rozłączeniu może stanowić wypadek wyjątkowy w rozumieniu cytowanego przepisu, niemniej okoliczność, iż pozostawanie małżonków w rozłączeniu stanowi wypadek wyjątkowy podlega ocenie Sądu i musi zostać udowodniona w konkretnym przypadku. Oczywistym przy tym jest, że ciężar wykazania powyższej okoliczności spoczywa na stronie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne, czyli w rozpoznawanej sprawie to powódkę obciążał ciężar dowodu w tym zakresie. Rolą powódki w niniejszym postępowaniu było wykazanie, że ustanowienie rozdzielności majątkowej z datą wskazywaną w pozwie uzasadnione jest separacją faktyczną małżonków, uniemożliwiająca im współdziałanie w zarządzie majątkiem wspólnym stwarzającą zarazem zagrożenie interesów majątkowych jednego lub nawet obojga małżonków. O ile w rozpoznawanej sprawie nie budziło wątpliwości, że małżonkowie faktycznie od października 2012 roku pozostawali w faktycznej separacji, o tyle okoliczności dotyczące związanego z tym faktem zagrożenia interesów majątkowych jednej ze stron nie zostały wykazane. Okoliczności powoływane w pozwie, a dotyczące wysokości środków finansowych pozostających w posiadaniu pozwanego przed datą jego opuszczenia wspólnego mieszkania stron pozostały gołosłowne i nieudowodnione. W ocenie Sądu

Okręgowego fakty, na które powoływała się powódka mogłyby zostać stosunkowo łatwo wykazane np. poprzez zasięgnięcie informacji we wskazanych instytucjach finansowych. Wobec braku wniosków dowodowych mających na celu wykazanie twierdzeń, które uzasadniały zasadność żądania pozwu, stwierdzić należy, że powódka nie sprostала obowiązku wynikającemu z dyspozycji art. 6 kc. Zatem powództwo nie mogło podlegać uwzględnieniu.

Dlatego na zasadzie art. 385 kpc apelacja została oddalona.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na zasadzie art. 98 kpc i § 6 pkt 9w zw. z § 12 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.

SSR (del.) Roman Troll SSO Elżbieta Matyasik SSO Anna Hajda